

Steigen kommune
Rådhuset
8281 Leinesfjord

Saksb.: Aage Steen Holm
e-post: fmnoaah@fylkesmannen.no
Tlf: 75547858
Vår ref: 2012/4991
Deres ref: 12/470-240
Vår dato: 29.04.2016
Deres dato:
Arkivkode: 421.3

Samordnet uttalelse med innsigelse til 2. gangs offentlige ettersyn - Kommuneplanens arealdel - Steigen

Fylkesmannen har i forbindelse med Forsøk om samordning av innsigelser fra statlige myndigheter i Nordland (FOSIN) ansvar for å samordne uttalelser og innsigelser i plansaker. Det ble av kommunen gitt utsatt høringsfrist for samordnet uttalelse til 29.04.2016. Fylkesmannen sendte over våre egne faglige merknader med innsigelse 15.04.2016. Innholdet i dette blir derfor ikke gjentatt i dette brev.

Det foreligger uttalelse med innsigelse fra Forsvarsbygg, i tillegg til uttalelser fra Kystverket og Direktoratet for mineralforvaltning (DMF).

Kystverket Nordland fremmet innsigelse på foreslått arealbruk i Bogøya, tilgrensende farled 2701 Flagsundet. I konsekvensutredningen er ny arealbruk ikke vurdert opp mot sjøsikkerheten. Kystverket har forvaltningsansvar og er myndighet for hovedleder og bileder. I brev av 14.03.2016 trekker Kystverket innsigelsen, og definerer den som et planfaglig råd. Kystverket ønsker imidlertid tett dialog med kommunen i denne saken.

Uttalelsene fra Forsvarsbygg, DMF og Kystverket vedlegges i sin helhet dette brev for utfyllende informasjon. Fylkesmannen har delt inn uttalelsene i innsigelser, planfaglige mangler og planfaglige råd.

INNSIGELSE

Forsvarsbygg:

«Forsvarsbygg ivaretar Forsvarets arealbruksinteresser i saker som behandles etter plan- og bygningsloven. Forsvarsbygg er gitt innsigelsesmyndighet for å ivareta Forsvarets interesser av nasjonal eller annen vesentlig betydning.

Forsvarsbygg har ved gjennomgang av planmaterialet lagt seg i merke, at vår tidligere uttale er vurdert som følgende av Steigen kommune;

«Forsvarsbygg (dok 212) påpeker at Forsvaret har to skytefelt som så vidt berører Steigen i Vestfjorden og råder kommunen til at de vises som hensynsoner.

*Administrasjonens vurdering;
Skytefeltene er helt på grensen til Steigen kommune og svært langt fra å berøre planlagte akvakulturområder i kommuneplanen. En ser ingen poeng i å legge de ut som hensynsoner»*

Til dette har Forsvarsbygg følgende kommentar og merknad;
PBLs formålsparagraf §1-1, 2.ledd: Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver. Dersom en kommune unnlater å bidra til denne samordningen oppfyller ikke kommunen sin oppgave etter loven.

PBLs formålsparagraf §1-1, 4.ledd: Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives. Ved å synliggjøre skytefeltene i arealdelen kommuneplanen skapes forutsigbarhet og sikrer at Forsvaret kan medvirke når det oppstår tiltak som berører Forsvarets interesser.

Forsvaret har stadfestet at skytefeltene er i aktiv bruk og skal videreføres i den nasjonale skytefeltstrukturen i sjø. Uten hensynssone vil ikke kommunen ha hjemmel til å avvise omsøkte tiltak i sjøområdet som ikke er i strid med arealdelen til kommuneplanen og dens bestemmelser. Forsvaret vil da kunne risikere at det etableres anlegg i sjø som medfører at skytefeltet ikke lenger kan anvendes som skytefelt, som igjen har som konsekvens at Sjøforsvaret øvingsmuligheter svekkes.

Tross klar merknad og faglig råd til første høringsrunde av plan, jf vår uttale datert, 01.10.2015, så konkluderer Forsvarsbygg med at Forsvarets interesser ikke har blitt innarbeidet i plan.

Forsvarsbygg ber derfor kommunen på ny om å belyse hensynet til Forsvaret gjennom bruk av respektive hensynssoner, samt at disse blir innarbeidet i plankartet med respektive bestemmelser. Skulle dette ikke bli imøtekommet vil vi måtte inngi innsigelse til kommuneplanens arealdel. Utover dette har ikke Forsvarsbygg noen merknader til planarbeidet.»

Fylkesmannens samordning og vurdering

Innsigelsen fra Forsvarsbygg reiser en del prinsipielle spørsmål om når og hvordan en innsigelse skal fremmes i planarbeidet, og Fylkesmannen har i ettertid vært i nær dialog med kommunen og Forsvarsbygg om saken, der det blant annet ble avholdt et dialogmøte mellom Forsvarsbygg og Fylkesmannen mandag 25.04.2016.

Det prinsipielle ligger først og fremst i følgende forhold:

- 1) Forsvarsbygg fremmet ikke innsigelse til planen da den var på 1. gangs høring høsten 2015. Den gang ble det kun gitt et planfaglig råd om interessene til Forsvaret. Kommunens planforslag ved 2. gangs høring var ikke endret for disse områdene. Det kan derfor stilles spørsmål ved om Forsvarsbygg har anledning til å fremme innsigelse som ikke ble fremmet ved 1. gangs høring.

- 2) Kommunen gjorde noen endringer i planforslaget mellom 1. gang og 2. gangs høring. Kommunen gjorde det klart ved 2. gangs høring at det kun var endringsforslagene som var på høring. Forsvarsbyggs innsigelse gjelder ikke disse områdene. Det er derfor usikkert hvorvidt Forsvarsbygg kan fremme innsigelse til arealer som kommunen selv ikke har sendt på høring, selv om planen i seg selv ikke er vedtatt.
- 3) Forsvarsbygg fremmer innsigelse til at det ikke er lagt inn hensynssone for øvingsfelt i sjø. Det er uklart hvorvidt Forsvarsbygg har myndighet til å pålegge at kommunen viser øvingsfeltet som en hensynssone, så lenge formålet under ikke direkte kommer i konflikt med Forsvarets interesser. Kommunen har avsatt arealene til «Flerbruksområde sjø» der det ikke tillates etablering av akvakultur.

Prosjektet FOSIN innebærer at Fylkesmannen har ansvar for å samordne, fremme og eventuelt avskjære innsigelser til kommunale planer på vegne av de statlige innsigelsesmyndighetene. Dette skal skje ved dialog med berørte myndighet(er). I dialogen med Forsvarsbygg er det kommet fram følgende:

- Forsvarsbygg vedgår at deres tilbakemeldinger burde ha vært tydeligere ved 1. gangs høring, og at innsigelse burde ha vært fremmet allerede da.
- Forsvarsbygg fikk imidlertid ikke varsel om planoppstart, og har dermed ikke hatt mulighet til å ha tidlig dialog med kommunen omkring Forsvarets interesser.
- Det siste 1,5 år har Forsvarsbygg jobbet internt med å avklare hvilke øvingsfelt som skal fjernes, bevares og etableres for å sikre framtidige behov for Forsvaret. Det har derfor ikke vært mulig å gi kommunen tilbakemelding vedrørende disse områdene før dette var avklart internt i etaten.
- Forsvarsbygg jobber med å utarbeide en veileder som skal synliggjøre Forsvarets interesser i forhold til kommunal arealplanlegging, og hvordan disse bør sikres. Fra Forsvarsbyggs side er det et ønske om at øvingsfeltene skal synliggjøres som hensynssoner i planen, evt som temakart.

Fylkesmannen har videre vært i dialog med kommunen og fått forståelse for at hensynet til Forsvarets øvingsfelt kan synliggjøres i kommuneplanens arealdel, fortrinnsvis som et temakart. Fylkesmannen legger derfor til grunn at det ikke er en reell konflikt rundt arealbruken og kommunens interesser versus Forsvarets interesser, men mer en formell, prinsipiell konflikt. Av den grunn velger Fylkesmannen ikke å avskjære innsigelsen. Fylkesmannen anbefaler kommunen å synliggjøre øvingsfeltene i henhold til Forsvarsbyggs innsigelse, da også Forsvarets bruk av arealer er viktig å synliggjøre i samfunnsplanleggingen. Fylkesmannen vil imidlertid forvente at Forsvarsbygg i fremtiden er tydeligere i sin kommunikasjon med kommunene slik at interessene blir tidligere avklart gjennom dialog med berørte kommuner. Dette innebærer å fremme innsigelse i rett tid, og på en klar og entydig måte.

Fylkesmannen har fra Forsvarsbygg fått et forslag til ordlyd for en bestemmelse som kan knyttes til en hensynssone (eller temakart), som kommunen kan benytte.

7.4 Hensynssone militær virksomhet (§11-8, bokstav a) (H380)

Sonene viser forsvarets skyte- og øvingsfelt. Det kan ikke aksepteres faste anlegg i sjø.

Områdene kan fortsatt brukes til sivil aktivitet som farled, fiske og friluftsliv, men ikke samtidig med militær aktivitet. Sivil aktivitet må rette seg etter anvisning fra Forsvaret.

Med faste anlegg er det her ment akvakulturanlegg, flytebrygger, faste installasjoner, varig oppankring mv. Fylkesmannen anbefaler at kommunen avklarer dette endelig med Forsvarsbygg.

PLANFAGLIGE MANGLER

Kystverket:

Arealplankartet må ta inn hoved- og biled sjø og linjesymbol for skipsled. Farleder sjøtrafikkareal skal generelt inngå med planformål farled eller ferdsel (se plan- og bygningsloven § 11-7 nr 6 og § 12-5 nr. 6. SOSI - koder 6200/6100) i kommuneplaner og reguleringsplaner. Planformål farled er mest hensiktsmessig der arealformålet benyttes alene, mens planformålet ferdsel er mest hensiktsmessig der en benytter en kombinasjon av formål, eksempelvis ferdsel og natur eller ferdsel og akvakultur. Begge formålene vurderes å være godt egnet for å ivareta trafikken i hovedled og biled.

Flere av utlagte A-områder må avklares i en kommuneplanprosess, ikke i en behandling av enkelttiltak etter havne- og farvannsloven. I konsekvensutredningen er flere A- og AFF-områder ikke vurdert opp mot ferdsel på sjø. Konsekvensutredningen skal systematisk vise hvordan sjøsikkerheten blir ivaretatt i de foreslåtte utlagte akvakulturområdene.

- A16 (tidligere AFF10) er ikke omtalt i planbeskrivelsen. Ta inn ferdselsstrek til hurtigbåten. Areal går i hvit sektor; østsiden av arealet, eneste innseilingslystet til Dypingspollen. Dette skal hensyntas i søknad etter havne- og farvannsloven. Søknad om omskjerming må komme i hende ett år før utlegging
- A17- Akvakulturområde i hvit sektor. Kan justere sektor, Bolsøygalten lykt. Søknad om omskjerming må komme i hende ett år før utlegging. Ferdselsstrek må tas inn.
- A19 – vist i kart, men ikke vurdert i konsekvensutredningen. Arealet går i hvit sektor. Kan vurderes omskjernet. Søknad om omskjerming må komme til Kystverket i hende ett år før utlegging. Ferdselsstrek må tas inn.
- AFF1 endret til A21. Endringen er ikke vist i konsekvensutredningen. Med hensyn til sjøsikkerhet og tilgrensende A-område, må forslått utvidet A-område trekkes inn 100 meter fra leden til land, og påfølgende A-25 areal følge etter.
- AFF9 – (tidligere A9) er ikke tallfestet i konsekvensutredningen. Arealet syd-vest berører led og ferdsel. Tiltak skal behandles av Kystverket etter havne- og farvannsloven. Ferdselsstrek må tas inn.

Arealplankartet må ta inn ferdselsstreker, hoved- og biled og ferdselsstrek til hurtigbåt. For akvakulturformål i hvit sektor og som kan vurderes omskjernet, skal søknad om omskjerming fra tiltakshaver oversendes Kystverket i ett år før søknad om igangsetting.

PLANFAGLIGE RÅD

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF):

DMF viser til vår uttalelse til 1. gangs høring av kommuneplanens arealdel, datert 10.09.15, hvor vi ber om at kommunen foretar en vurdering av om avsatte utbyggingsområder kommer i konflikt med registrerte mineralressurser. DMF registrerer at det det er gjort en vurdering,

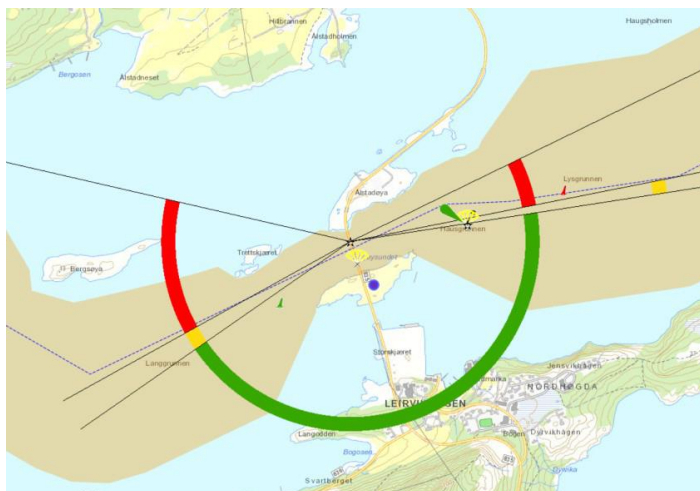
og at kommunen har kommet frem til at det ikke vil være noen konflikt mellom registrerte mineralressurser og nye utbyggingsområder. Utover dette har DMF ingen merknader til planforslaget.

Kystverket:

1) Bogøya – BN4_5 og 6

Det foreslås utfylling av hele Bogøya til næringsformål med havn. I konsekvensutredningen av arealet, er næringsbebyggelsen vurdert opp mot tema infrastruktur, transportbehov, og er vurdert til ikke å gi negative konsekvenser (grønt). Det fremgår ikke i vurderingen hvordan fremtidig aktivitet utløst av næringsområdet og havnen kan påvirke ferdsele i leden. I konsekvensutredningens samlede vurdering for arealbruken, foreslår en å avklare interesser i en senere reguleringsplanprosess med KU.

Kystverket er ikke enig i dette plangrepet. Utarbeidelse av kommuneplanens arealdel, hvor ny og vesentlig arealbruksendring fremmes, må avklares allerede i arealdelen til kommuneplanen, i dette tilfelle opp mot fremkommeligheten og sjøsikkerheten i leden.

Kystverket mener det er behov for prinsipiell avklaring for arealdisponering i Bogøya i kommuneplan, ikke i en senere reguleringsplanprosess med KU.

Nautisk vurdering:

Engeløybrua har en bruhøyde på 25 meter. I kommuneplanens arealdel er det foreslått en utfylling av Rødskjæret og Bogøya til næringsformål (bebyggelse og anlegg), som avsluttes med en 40 meter bred og 900 meter lang havn (samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur) i dagens led (fram til og med første brupilar under Engeløybrua, sør).

Kystverket Nordland kan ikke akseptere foreslått utfylling av næringsareal med havn, da det vil utgjøre en fare for bruene og sjøsikkerheten i leden, og overfor fartøy som skal legge til havnen og kaien. Utfylling i sjø og kai vil ligge utenfor hvit sektor (rent farvann). Men en havn/kai lagt ut til sørlige pilar vil komme ut i farledens sikkerhetssone, og kan komme i konflikt med passerende ferdsel i leden. Leden benyttes i dag av hurtigbåt og annen nyttetraffikk. En mulig endret strøm i leden vil også kunne gjøre det vanskeligere å manøvrere for fartøy, som igjen kan komme i konflikt med bruens pilar og den generelle ferdsele i leden.

Utfylling i leden vil kreve en fartreduksjon for passerende fartøy til fem knop.

Havn:

Lengden på havnen er foreslått plassert ut i leden for å få tilstrekkelig dybde. Næringsområdet med havn beslaglegger sikkerhetssonen i leden. Kystverket vil derfor anbefale kommunen å vurdere en alternativ lokalisering. Ved å legge havnen vest for bruene, utenfor leden, med en kai som følger den naturlige konturen til øya, på vestsiden, som går i retning nord sør av foreslått næringsareal. En kan her også vurdere ytterligere utdyping ved behov.

2) BN1_1 Herøya – næringsbebyggelse, molo og adkomstveg, bru

3) BN1_5 Helnessund – næringsbebyggelse

4) SHA1_2 Helnessund sør - havn

Kystverket Nordland vurderer i utgangspunktet at det er positivt med foreslått tilrettelegging for areal til næringsutvikling og fiskeriaktivitet i Helnessund og Herøya. Hurtigbåten som trafikkerer til Helnessund må tas inn i konsekvensutredningen under tema infrastruktur, transportbehov.

Planforslaget foreslår tilrettelegging for næringsbebyggelse, molo og adkomst med bru Herøya. Foreslått utvikling i Helnessund sør og nord, med Herøya anbefales løst i en områdeplan, ikke en detaljreguleringsplan for hver av områdene. Dette vil synliggjøre arealbehov mot eksisterende ferdsel på sjø i relasjon til bru, veiadkomst, og ny trafikk utløst av næringsaktivitet og havneutvikling til fiskerinæringen.

Forslag om etablering av bru skal konkret behandles av Kystverket Nordland, etter havne- og farvannsloven, dette må sikres i bestemmelsene. Tilrettelegging for brukryssing til Herøya må hensynta tilstrekkelig manøvreringsområde og passering av fartøy, med minimum bruhøyde på 15 meter (uten brupilarer). Helnessund er en statlig fiskerihavn hvor Kystverket har forvaltningsansvar etter havne- og farvannsloven.

Tilgrensende Helnessund og Herøy går biled 2697 Helnessund. Bileden må tas inn i arealplankartet. Kystverket skal også behandle alle tiltak i og tilgrensende sjø etter havne- og farvannsloven §§27, annet og tredje ledd og § 28 for tiltak som kan påvirke sikkerheten og fremkommeligheten i sjø og for tiltak som kan få betydning for Kystverkets anlegg (molo, havner, kai, navigasjonsinnretninger). Dette må også sikres i planbestemmelsene.

5) Røssøy – Fritids- og turistformål BFT5_2

Røssøy er en statlig fiskerihavn, og kommuneplanen foreslår ytterligere tilrettelegging til fritids- og turistformål. Kystverket har forvaltningsansvar i statlige fiskerihavner, og har gjennomført investeringer i Røssøy, med sprenging og mudring og tilrettelegging for fiskerinæringen. Kystverket skal derfor behandle alle tiltak som kan få betydning for fiskeriene og Kystverkets anlegg etter havne- og farvannsloven § 28. Dette må også sikres i planbestemmelsene

6) Langnesvika – Næringsbebyggelse BN6_1

Er en statlig fiskerihavn, er under avhending og avlesingsprosess som statlig Fiskerihavn.

For illustrasjonsbilder, se Kystverkets uttalelse (kopi vedlagt).

VIDERE SAKSGANG

Innsigelsen fra Forsvarsbygg medfører at planen ikke kan egengodkjennes av kommunestyret. Ved å synliggjøre øvingsfeltene i plankartet eller som et temakart, vil imidlertid innsigelsen bli imøtekommet av kommunen. Dersom kommunen velger å ikke ta innsigelsen til følge, vises det til rundskriv [H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven](#) for videre behandling.

De planfaglige mangler er mangler knyttet til lov og forskriftskrav, som er krav som normalt skulle vært oppfylt ved utarbeidelse av planen og som kan få betydning for planens gyldighet. Denne type mangler vil avhjelpes ved at påpekt mangel rettes opp i det videre planarbeidet.

Vi minner igjen om at Fylkesmannen har fremmet innsigelse, planfaglige mangler og planfaglige råd til planen gjennom eget brev.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg

Aage Steen Holm
seniorrådgiver

Kopi til:

Kystverket Nordland	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Forsvarsbygg	Postboks 405 Sentrum	0103	Oslo
Direktoratet for mineralforvaltning	Postboks 3021 Lade	7441	TRONDHEIM
Nordland fylkeskommune	Postmottak Fylkeshuset	8048	Bodø

Vedlegg:

- Uttalelser fra Kystverket (2 stk)
- Uttalelse fra Direktoratet for mineralforvaltning
- Uttalelse med innsigelse fra Forsvarsbygg